

Leto: II.

Maribor, petek 7. oktobra 1921.

Številka: 226.

Pred revizijo trianonske mirovne pogodbe?

Prihodnje dni se vrši v Benetkah sestanek avstrijskih in madžarskih delegatov. Gre za rešitev zapadno-ogrškega spora, ali bolje za rešitev madžarskega problema. Madžarska se je udala zunanjemu pritisku in je izpraznila Zapadno Ogrsko. Še okrog 1. oktobra so dunajski in pariški listi resno dvomili, da bi Madžari do določenega roka res izpraznili burško ozemlje. Neposredno pred izpraznitvijo je bil položaj še ugodnejši: veleposlaniška konferenca je sprejela italijanski predlog, da naj se na italijanskih tleh sestanejo madžarski in avstrijski delegati in se sporazumejo o končni rešitvi spornih vprašanj. Še predno je bila madžarska vlada uradno obveščena o sklepu veleposlaniške konference, so pričele madžarske čete zapustiti Zapadno Ogrsko. Med antantno komisijo in madžarsko vlado je naenkrat zavladalo lepo soglasje. Podpisal se je bil zapisnik, v katerem antantna komisija priznava, da je Madžarska ugodila določbam mirovne pogodbe in izpraznila Zapadno Ogrsko. Čeno il fanti! V trenutku ni bilo več vstavev in neodgovornih elementov, čez katere madžarska vlada ni imela nobene moči: izginili so razni Hejasi, Friedrichi in drugi, ki so »proti volji« budimpeštanske vlade vzmirjali zapadnoogreko ozemlje in delali veliki ter mali antanti nepotrebnih skrbi. Madžarska je kar čez noč postala pohlevna in korektna in ni imela nobenih pomislekov proti izpraznitvi ozemlja, ki ga je skušala še pred par dnevi braniti z nezakonitimi sredstvi, s puči in z uporom. Po vsej verjetnosti izgleda, da je dobila budimpeštanska vlada od svojih zagovornikov v Parizu in Londonu dragocen migljaj, ki ga je tudi pravilno razumela. Važen preobrat v reševanju madžarskega problema je sklop veleposlaniške konference glede pogajanj v Italiji. S tem je nastopila kot posredovalka intriga italijanske vlade in potisnila ob stran malo antanto, katere predstavitelj je bil češkoslov. ministrski prednik in zunanji minister dr. Beneš. Jasno je, da bo skušala Italija položaj, kolikor mogoče izkoristiti zase in da ima njena intervencija prozoren namen: škodovati slovanskim interesom. Sprito tega je upravičena bojazen, da je Italija pridobila za svoje varovanje tudi več drugih koncesij in da morda celo obljublja revizijo trianonske mirovne pogodbe.

O tem vprašanju razpravlja zagrebški »Obzor« inuše: dr. Beneš je intervjuiral z namenom, da reši Srednjo Evropo pred novimi zmedami in pribori veljavo besedi mirovnih pogodb. Italijanski intervenciji so ti cilji postranskega pomena, nji gre samo za to, da oslabi pozicijo in prestiž male antante, tudi če bi s tem ojačala madžarsko politično in izigrala mirovno pogodbo. Pri misel in izigrala mirovno pogodbo. Pri misel in izigrala mirovno pogodbo. Pri misel in izigrala mirovno pogodbo.

Pričetek političnega dela v Beogradu.

SEJE MINISTRskega SVETA. — SEJA DRUGE SEKCIJE ZAKONODAJNEGA ODBORA. — SEJA ODBORA ZAPOSLOVNIK.

LDU Beograd, 5. oktobra. Na današnji seji ministrskega sveta, ki se je začela ob 10. uri, se je pretresal proračun ministrstva prosvete. Potem se je razpravljalo o zunanjem položaju napram Madžarski in Albaniji. Seje se je udeležil tudi minister Trifković, ki je že popolnoma ozdravel, dočim se minister dr. Križman zaradi bolezni seje ni mogel udeležiti.

LDU Beograd, 5. oktobra. Danes dopoldan se je vršila seja druge sekcije zakonodajnega odbora pod predsedstvom Ljubojia Jovanovića. Tajnik Kandasilović je prečital spis predsednika zakonodajnega odbora z dne 29. septembra, ki se nanaša na uredbo o izpremembah in izpolnitvah občinskega zakona od 25. julija t. l. in na sklep ministrskega sveta, s katerim se določa načelna državna pomoč v znesku 250 din. občinski delovodjem. Po daljši razpravi se je sklenilo, da se ima ta uredba smatrati za pravočasno predloženo. Pretresanje te odredbe se je odgodilo, dokler se člani ne upoznajo ž njo ter se bodo vse uredbe, ki se tičejo izprememb in izpolnitve zakona, kolikor se nanaša na beograjsko občino, istočasno

reševale s tem, da je za rešitev pristojen zakonodajni odbor in ne narodna skupščina. V tretjem členu se je odredilo, da tvori vseh šest upravnih okrožij v Črni gori, to je: Cetinjsko, Andrijevačko, Podgorijsko, Barsko, Nikšićko in Kelešinsko eno samoupravno okrožje s sedežem v Cetinju. Iz sedanjih šest okrožij se bodo napravila volilna okrožja za samoupravno okrožje. Nato je sekcija prešla na razpravo o oddelku za Slovenijo. Sprejela se je naredba deželne vlade za Slovenijo o ustanovitvi policijskega komisarijata v Mariboru z nekaterimi izpremembami. Seja se je končala ob 12. uri. Prihodnja seja se vrši jutri ob 9.30 uri.

LDU Beograd, 5. oktobra. Danes popoldne je odbor za poslovnik nadaljeval svoje delo. Pretresal se je II. in III. oddelke predloženega poslovnika, v katerem se govori o konstituciji skupščine, o kasacijskem odboru in o volitvah skupščinskih odsekov. Povsod je bil sprejet večinski volilni sistem. Največja razprava je bila o osnovanju odbora za zunanje stvari, vendar pa je to vprašanje ostalo nerešeno. Odbor bo jutri nadaljeval svoje delo.

Zaključitev kongresa Zveze narodov.

LDU Zeneva, 5. oktobra. Kongres Zveze narodov se je zaključil. Uspehi zborovanja so bili sledeči: 1. Izvolili so se sodniki, s čemur je dovršena organizacija mednarodnega sodišča. 2. Načeloma se je sklenilo, da se prihodnje leto predloži zboru Zveze narodov načrt za razorožitev in naj se skliče mednarodna konferenca za rešitev tega vprašanja, posebno glede omejitve zasebnega izdelovanja orožja in trgovine z orožjem. 3. Kongres je priporočal svetu Zveze narodov in uclanjenim

državam, naj vprašanje blokade pretresejo v smislu predložene spremembe določb člena 16.—4. Izpremenil se je člen 26 (izprememba pakta). 5. Izdatki za stalno organizacijo Zveze narodov so se znižali za 3 milijone zlatih frankov. 6. Sprejel se je sklep, naj se že izdelana konvencija glede trgovine z deklei predloži članom v podpis in ratifikacijo. 7. Stroški Zveze narodov so se provizorično razdelili in ti stroški se razlikujejo od podlage za svetovno pošto društvo, kakor je predpisuje pakt.

Pred rešitvijo gornješlezjskega vprašanja.

LDU Zeneva, 5. oktobra. Kakor poročajo listi, se pričakuje, da bo odbor četvorice v soboto ali nedeljo naznanil svojo odločitev v gornješlezjskem vpra-

šanju. Po tej odločbi se bo, kakor domnevajo, G. Slezija delila v prilog Poljske v smislu izpremenjene Sforzijevе čete.

Ukinjenje medicinskih fakultet.

LDU Beograd, 5. oktobra: Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je pretresal proračun ministrstva prosvete. Govorilo se je tudi o zmanjšanju števila fakultet. V vladi se je pokazalo razpoloženje, da se za sedaj ne otvorijo tri medicinske fakultete, ker bi njih izdatki znašali toliko, da bi se proračun prosvetnega ministrstva ne mogel zmanjšati. Zato misli vlada, da bi se obdržalo samo eno medicinsko fakulteto in ker se smatra, da je medicinska fakulteta v Zagrebu za to najbolj pripravna, se bo ta obdržala, dočim se medicinski fakulteti v Beogradu in Ljubljani ukinita.

Ukinjenje organizacije za prehrano pasivnih krajev.

DKU Beograd, 5. oktobra. Ministrstvo za socialno politiko je ukinilo staro organizacijo za prehrano pasivnih krajev ter se bavi sedaj s proučevanjem nove organizacije, ki se bo po vsej priliki odstopila pokrajinskim oblastem. Dokler te ne bodo sestavljene, jih bodo upravljale pokrajinske uprave.

Spor med Anglijo in Italijo radi Burške.

LDU Berlin, 5. oktobra. »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Rima: »Idea Nazionale« razpravlja o, baje že poluradni vesti, po kateri je Anglija pod raznimi pretvezami naenkrat preklicala svojo privolitve v italijanski bosnovalni je-

akciji v sporu med Avstrijo in Madžarsko. Raditega je izostalo nameravano podaljšanje ultimata, vsled česar je nastal opasen položaj. Pričakuje se, da bo Anglija podala novo izjavo.

Bolezen japonskega cesarja.

LDU Tokio, 5. oktobra. Oficijelni komuniké javlja, da se je bolezen cesarja zelo poslabšala. Prebivalstvo pričakuje vsak čas vest o smrti cesarja.

Lloyd George o brezposelnosti.

DKU London, 5. oktobra. Lloyd George je v svojem govoru v mestni hiši Invernesse izvajal med drugim: Brezposelnost je začela dobivati vznemirljivo obliko. Ves svet trpi na nji in najbolj značilno je, da so posebno prizadete države z močnim kreditom, Anglija in ameriške Zveze držav. Število brezposelnih v Zveznih državah je naraslo na 6 milijonov. Lloyd George meni, da so temu krive globoke valutne razlike med posameznimi državami.

Marković zopet izpuščen.

TIP Dunaj, 5. oktobra. Oba, včeraj a-retirana jugoslovanska komunisti Mikič in Marković sta bila v teku današnjega dne izpuščena na svobodo. Pri njih najdenih 17.000 dolariev, 5.000 dinariev, 5.000 funtov in več tisoč mark je bilo predanih davčni oblasti v davčotelnično polsova-

trenutno doživela občutni poraz. To je dejstvo, pred katerim ne smemo zapirati oči... Toda mala antanta dobi sedaj proste roke. Danes smo vsaj na jasnem, kako politiko namerava antanta voditi proti Slovanom sploh in koliko lahko države male antante računajo s podporo antante. Zmaga italijanske koncepcije pa nikakor niso rešeni problemi srednje Evrope. Lahko jih kdo skuša reševati brez sodelovanja male antante, a bo li uspeh. Je drugo vprašanje. Danes je mala antanta tako močan političen faktor, da se je ne bi moglo brisirati na način, kakor si ga zamislija konferenca veleposlanikov, oziroma markiz della Toretta. Naj naglasimo samo to, da je vprašanje habsburške restavracije še vedno na dnevnem redu, a z njim v zvezi je tudi ojačanje monarchističnega gibanja v Nemčiji. Če zapadne države slabe malo antanto, tedaj samo podpirajo to gibanje in hkrati sistematično rušijo ono delo, za katerega so se bile borile v dolgotrajni vojni. Rekli smo že, da je mala antanta dobila ob tej priliki proste roke. Sedaj lahko pri reševanju političnih vprašanj postopa tako, kakor ji narekujejo vitalni interesi njenih dežel. Mednarodne pogodbe, kakor je trianonska, se lahko spremenijo samo s privoljenjem vseh onih, ki so jih podpisali. Ako bi antanta postopala nasprotno, bi se identificirala z mišljenjem hohenzollerske Germanije, ki trdi, da so mednarodne pogodbe same krpa papirja. Trianonska pogodba se ne sme in ne more kršiti in izpreminjati brez privoljenja male antante. To pravico si bo mala antanta hotela in tudi znala pridobiti!

Naši državniki naj pazno zaslednjejo razvoj madžarskega vprašanja in preprečijo poskus intrigantske Italije, ki nam najbrž hoče pripraviti nekaže srednjeevropsko izdajo — Albanije!

Nemčija in obnova srednjeevropskih držav.

Izmed srednjeevropskih držav je imela Nemčija največ pogojev, da bi mogla vstati iz obubožanega vojnega stanja. Razpolaga z znatno produktivnostjo svoje industrije, z dobro trgovinsko organizacijo, z racionalnim kmetijstvom in z delavnim prebivalstvom. To gospodarsko ekspanzijo pa je preprečila versailška mirovna pogodba, zaradi katere je Nemčija storila precej finančnih napak in ki — kakor nam bo kmalu dokazala zgodovina — ni bila dovolj premišljena, zlasti ker ni računala s socialnim razvojem cele Srednje Evrope. Z izvršitvijo mirovnih pogojev razdira Nemčija svojo valuto, hkrati pa tudi valute sosednjih držav. Na ta način samo nespošuje splošni finančni polom v celi Srednji Evropi. Treba je reči tudi par besed na naslov antantnega in nevtralnega kapitala. To, kar se danes počenja v Švici in velikih evropskih burzah z valutami srednjeevropskih držav, daje vtis, da se izvršuje mednarodno izkoriščanje v velikem slogu. Gotovo je, da ima tudi Srednja Evropa precej krivde na svojem današnjem stanju. Bila pa bi dol-

žnost zapadnih in nevtralnih držav, da bi ne izkoriščale držav z nizko valuto, ako jim nočejo pomagati na noge. Te dolžnosti se ne zavedajo. Amerika n. pr. kupuje delo srednjeevropskega delavca za 1 dolar, dočim svojemu delavcu plačuje tri dolarje dnevno. Združene države in Anglija kupujejo od srednjeevropskih držav sladkor in druge industrijske izdelke za ceno, ki je celo nižja, kakor predvojna cena, dočim prodajajo volno, kovine in druge surovine po cenah, ki so neprimerno višje in za države z nizko valuto večkrat nedosežne. Ravno tako, kakor prihajajo sedaj v Avstrijo, čije valuta stoji zelo nizko, prebivalci sosednjih držav in kupujejo po nizkih cenah vse, kar dobe, tako nakupujejo bogate evropske in prekomorske države v Srednji Evropi. Na srečo pa imajo tudi same škodo. Ako bo ves svet izkoriščal Srednjo Evropo in če bo njena inozemska trgovina odvisna od mednarodnih valutnih spekulacij, ne bo mogoče nikdar urediti srednjeevropske plačilne bilance. Evrope ne bo rešila nikaka mednarodna konferenca, tudi ne besede odličnih državnikov v Zvezi narodov, še manj pa izpremembe finančnih ministrov posameznih držav, devalvacij načrti in teorije raznih narodnih gospodarjev. Rešiti jo more edino intenzivno delo, štedljivost in nvaanje ravnovesja v državne proračune. To pomeni v praktičnem življenju: treba je, da se več pridela, kakor se porabi. Dosedaj je vladalo obratno razmerje in radi tega je bil povojni gospodarski razvoj razrušen! (N. Listy.)

Notranja in zunanja politika.

* Madžari zahtevajo del Prekmurja. Zagrebški "Riječnik" piše: Povodom ne-točnih vesti, da je razmejitvena komisija ustavila poslovanje, ker se je naša vlada pritožila zaradi pristranosti te komisije, se ponovno naglašja, da to ne odgovarja resnici. Pritožbe glede pristranosti ni bilo. Naši merodajni krogi žele, da bi se zgraničenje izvršilo natančno po pogodbi, pa imamo baš mi dokaz, da Madžarska ne izvršuje prevzetih obveznosti. Na stvari je samo to, da je naš komisar v komisiji opozoril, da bi bilo zanimanje za madžarske zahteve v Prekmurju pristransko, ker niso upravičene. To opozorilo je bilo tembolj umestno, ker komisija sledi zato, da bi se znaten del Prekmurja dočel Madžarski. "Riječnik" pravi, da bi bil beogradski vest, da je to demanti od Madžarov raztrobljeno vesti, ki so jo prinesli dunajski in celo češki listi, da bo pri Dolnji Lendavi plebiscit. Res pa je, da je madžarska delegacija zahtevala del Prekmurja in

so radi tega madžarski agentje in madžaroni provocirali znane demonstracije v Prekmurju. V komisiji se je pojavilo precejšnje razpoloženje za te zahteve. Saj vemo, kako naklonjeni so nam bili zavestniki pri izpraznitvi Baranje. Naravno je, da naša država ne bo privolila v kake večje korekture in da bo zahtevala razmejitve natančno po določbah mirovne pogodbe. Dopusne bi bile samo neznatne lokalne izpremembe, pri katerih bi odločali izključno le gospodarski razlogi. — Beležimo to vest, ker vemo, da so na meji širijo vznemirjajoče vesti glede razmejitve v Prekmurju. Oblasti naj strogo pazijo na madžarske hujšake, ki skušajo kaliti vodo, da bi lovili v kalnem. Prekmurja nam ne more iztrgati nobena antantna komisija. Naše meje so kljub madžarskim intrigam trdne kot kedaj poprej.

* Naše čete ob albanski meji in Italija. Iz Rima poročajo: Poročilo našega poslanika, da bo naša vlada z ozirom na zadnje dogodke ojačila čete ob albanski meji, je napravilo v Rimu zelo nemirno kri. Zunanji minister se je dolgo posvetoval z našim poslanikom. Rimska "Tribuna" piše, da bo imelo to poročilo dalekosežne posledice. (Naše vojske se Italija očividno boji!)

* Evakuacija Dalmacije. Italijanski poslanik na našem dvoru, Manzoni, je takoj po prihodu v Rim obiskal zunanjega ministra markiza della Toretta. V dobropoučenih krogih se govori, da je Manzoni predlagal zunanjemu ministru, naj Italija čimprej izprazni tretjo cono v Dalmaciji in določi meje med obema državama, ker je to v posebnem interesu Italije z ozirom na odnose z Jugoslavijo. Razen tega je poslanik natančno poročal o položaju naše države ter izjavil, da je zelo soliden in zadovoljiv.

* Trockijev tajnik aretiran v Sofiji. Iz Sofije se poroča, da je tamšnja policija aretirala ob prihodu vlaka boljše komisarja in Trockijevega osebnega tajnika Ivana Metrovana. Pri zaslišanju je Metrovan izpovedal, da so nameravale boljševiške čete koncem avgusta napasti Romunijo ter si prilastiti žetev v Besarabiji. Ker pa je Romunija koncentrirala v Besarabiji mnogo dobro oboroženih čet, je moral boljševiški komisar svojo nakano opustiti.

* Nova vlada v Romuniji. Romunska vlada bo v bližnjih dneh odstopila. Pričakovani je, da bo krona forsirala vlado, ker je tudi v Romuniji dobila strankarska borba škodljive razrastke. Predsednik te vlade bi bil zopet Bratianu. Tudi vodstvo zunanjih zadev bi bilo poverjeno še nadalje Take Jonescu.

* Pred novim preobratom v Rusiji. Iz Moskve se širijo vesti, da namerava sovjetska vlada izdati koncem oktobra dekret, s katerim se zopet uvede ekonomska in državljanska svoboda. Komunisti hočejo obdržati v svojih rokah samo vlado. Ob priliki četrte obletnice boljševiške revolucije se pričakuje tudi široka politična amnestija.

* Madžarsko gospodarstvo v Peču. Iz Pečuha se poroča, da se nahaja tam več častnikov, kakor sploh kedaj, okoli 6000 po številu. Obnasajo

se zelo prevzetno in izzivajoče ter ob vsaki priliki naglašajo, da bo Madžarska kmalu zopet vpostavljena v prejšnjem obsegu. Ono prebivalstvo, ki je naši državi naklonjeno, je izpostavljeno najhujšim šikanam. Po vseh baranjskih vaseh so nabiti madžarski šovinistični lepaki: "Nem, nem, endem!" Kar čez noč vpoklicujejo rekrute in rezerviste, čez, da gre samo za orožne vaje.

* Stališče Jugoslov. kluba. Iz vrst Jugoslov. kluba se poroča, da stoji klub v ožjem stiku s Protičem ter soglašja z nekaterimi točkami Protičevega stališča glede revizije vidovdanske ustave. Jugoslov. klub upa, da bo mogoče najti platformo za vzajemno delo prigodom formiranja močnega parlamentarnega bloka, ki bi dobil v parlamentu večino in kateri bi lahko prevzel v svoje roke upravo državo. Klerikalci baje pod nobenim pogojem ne stopijo v ono vlado, v kateri bi ne bil zastopan hrvatski blok. Radi tega Jugoslov. klub čaka na izid pogajanj med Protičem in hrvatskim blokom. Pogajanja vodita hrvatska duhovnika dr. Simrak in Stjepan Barić.

* Avstrijska drznost raste. Avstrija je po poročilu "Slov. Naroda" zahtevala korekturo meje pri Peči na Gorenjskem. Avstrija tedaj še vedno upa, da bo lahko slepomisla z mirovno pogodbo. Samoumevno je, da naša država odločno odklanja to avstrijsko zahtevo, ki prihaja ravno ob prvi obletnici koroškega plebiscita.

* Pred vladno krizo? "Jutranji list" poroča: Vest o kraljevem prihodu v Beograd je vznemirila politično ozračje, ker je z njegovim prihodom pričakovati demisijo Pašičevega kabineta. V dobro informiranih krogih se potrjuje vest, da bo g. Pašić najbrž ob tej priliki sestavil kabinet z drugimi osebnostmi. Ni znano, ali namerava pozvati k sodelovanju še kateri drugi klub, ki sedaj ni zastopan v vladi.

Zanimivosti.

Pasionske igre v Oberammergau-u. — Ljubezen ne pozna starosti. — Zenske želje. — Traglična smrt.

Po 7-letnem odmoru se bodo zopet obnovile širom sveta znane pasionske igre v Oberammergau-u. Tako bo ta kraj zopet postal zbirališče radovednežev z vseh strani sveta. Ne ve se, ali bodo imele te igre isti uspeh, kakor nekoč, ker so se bivši umetniki razpršili, njihovi namestniki pa najbrž niso dovolj izvežbani. Zanimiva je usoda nekdanjih igralcev glavnih oseb pasijona. Mati božja se je poročila z vojnim dobičkarjem, Kristus je tudi našel dobro partijo izven Oberammergaua, Judež je padel kot prostak pri Verdunu, in sveti Jožef goreči komunist, je bil ubit povodom komunističnih nemirov v Rosenheimu.

Londoni listi pišejo o poroki, ki je vzbudila daleč naokoli posebno zanimanje. Nek W. Beaumont, 70-letni starček, baje še precej dobro ohranjen, se je poročil iz ljubezni z 20-letno le-

potico. Tudi deklica si je vzela starčka iz ljubezni. Baje je imela precej mladih snubcev, katere pa je odklonila, ker ni čutila prave ljubezni. Listi pristavljajo: da so take poroke v zadnjem času na Angleškem precej pogoste. Nedolgo pred tem se je poročil v Oxfordu 74-letni učitelj Alamstrong z 21-letno deklico. Oba sta se vzela iz ljubezni.

Zenske že po svoji naravi radi druga drugo zavidajo. Zanimivo je tedaj vprašanje, ki ga je stavil svojim čitateljicam rimski list "Piccolo" z obljubo, da bo najlepši odgovor dobil krasno nagrado. To vprašanje se glasi: Katera izmed zgodovinskih žen si želi biti? Večina čitateljic si je želela biti Eva, to pa zato, ker Eva ni imela nobenih tekmič, ker je prva poskusila sadje ljubezni, zapeljala prvega moža itd. Neka čitateljica bi rada bila Marija-Magdalena, ki je postala svetnica, kljub temu, da je toliko grešila, dočim je ona precej pridna, pa kljub temu meni, da pride v pekel. Nagrado — krasno toaletto, vredno 3000 lir — je prejela skromna predmestna ženica, ko je napisala, da hoče biti samo to, kar je v rešnici, namreč pošena gospodinja, ki živi samo za svojega moža in svoje otroke.

Londoni listi pripovedujejo sledeči tragični dogodek: V ekspresnem vlaku iz Brücktona v London so potovali v istem kupeju mlada zaročenca in nevestin brat. Zenin, nenavadno visok mož, je govoril z nevesto, oprt s hrbtom ob odprto okno. Na nekem mestu, kjer se je vlak precej nagnil, se je zenin zvrnil z okna in padel. Morda slučajno, morda vsled svoje hladnokrvnosti, je obvisel z enim kolonom na oknu. Nevesta in brat sta skušala nasrečneža rešiti, toda njun trud je bil zaman. Zavor za silo je tudi odpovedal, tako, da ni bilo nobene pomoči. Vlak je prevozil pet postaj, še le na šesti se je po voznom redu ustavil in so opazili nenavadno nesrečo. Brat in sestra sta bila vsled groze skoraj brez zavesti in dolgo nista mogla izpregovoriti, da bi povedala, kako se je zgodila nesreča. Zenin je bil že mrtev. Med strašno vožnjo je udarjal z glavo ob vagon in se tako usmrtil.

Dnevna kronika.

— Ustreljen vojni begunec. Vojni begunec Jože Vuk iz Ptujске okolice se je dalje časa skrival pred orožniki. Te dni pa so ga izsledili v domači hiši. Ko je Vuk opazil orožnike, se je spustil v beg. Ker se na poziv: "Stoj!" ni ustavil, je ustrelil orožnik za njim ter ga zadel v hrbet. Smrtnonevarno ranjenega so prepeljali v ptujsko bolnico.

— Slovenski mučeniki. V nedeljo so odkrili v Radovljici spominsko ploščo Sokolu Boštjanu Olipu, ki je bil l. 1918 v Muravi ustreljen radi upora. Včeraj so na ljubljanskem barju izkopali in v veličastnem sprevodu prepeljali na kolodvor telesne ostanke dne 24. avgusta 1915 ustreljenega posestnika in gostilničarja Ivana Brenčca. Brence je padel kot žrtev avstrijske justice. Njegov

cej bom peljal zdaj domov. Ehej, Jože, primi za veslo še ti, saj znaš še veslati, ne?"

Obadva, Joško in Dreja, pričneta veslati. Kmalu drči čoln naglo po reki navzdol.

"Kaj pa kaj teta, je zdrava?" — izprašuje Joško.

"O, mama je zmiraj zdrava, hvala Bogu. Ampak ti, Joško, ali dovoliš, da ti nekaj rečem?"

"Kar reci!"

"Lenoba si, Joško, taka lenoba, da je ni večje pod solncem. Zakaj nas pa že kdaj preje nisi prišel obiskat?"

Joško se praska za ušesi.

"Imaš prav, Dreja! Res sem tako len in nemaren. In ta moja lenoba je kriva, da vas nisem prišel že kdaj preje obiskat."

"Pa ne govoriva več o tem, Joško!" — reče Dreja in zamahne z veslom po vodi.

(Dalje priboj)

Ivan Vidmar:

Jesenski izlet.

(Dalje.)

Ne govori mnogo, a kar reče, je vse tako polno zvijačnega smeha, fistega pristrčnega smeha, ki se Jošku tako neizmerno poda. Njegov smeh se mi zdi kakor božajoč solnčen žarek: vedno me razveseli in v razvedrilo mi je, če se vlačijo moje misli puste in žalostne v nedogledne krajine brez solca...

Nizek griček, poln sadnega drevja, poln belih hišic, ki se svetlikajo skozi vejeve, mežikaje prijazno s svojimi svetlimi okenci v solnce, se dviga za poljo z dobrohotnim smehljajem priljudne starke, babice, zroč na ravan pod seboj. Tak griček mi je tako ljub, tako drag: pohitel bi nanj in ostal na njem: v družbi lahkonogih otrok bi preživel na njem svoje dni in bi gledal vedno smehljaje na ravan pod seboj...

Pa Joško je drugačnih misli. Samo naprej, naprej k teti Poloni! On ne sanja o takem gričku kakor jaz, popotnik brez doma, on misli ta čas na tetko Polono, in prav ima Joško...

Nenadoma me potreplje Joško po rami.

"Ali slišiš kaj, Tone?"

"Nič. Kaj naj bi slišal?"

"Ei, poslušaj, natančno poslušaj!"

"Pa če nič ne slišim."

"Pa boš slišal, če boš poslušal."

"Joško, ti si čarovnik! Saj poslušam, a ne slišim ničesar. Se več si kakor čarovnik; hočeš, da bi slišal šum, ki ga ni. Čarovnik bi ne zahteval kaj takega."

Kdo drug bi mi morda zameril take in enake besede; ne tako Joško. On se samo smeja. Čez nekaj časa pa reče:

"No, ali res še zdaj nič ne slišiš?"

Kajne, da nisem čarovnik."

"Nisi čarovnik, Joško."

Pred nama pošumeva v vrbeh in jelšah lahna jesenska sapa. Sicer pa je pokrajina mirna in tiha. Pot postaja vedno bolj peščena. Vrbe in jelše se množe; grmičje je povsod bohotno nabasano med tenkimi debli jelš. Med vejevjem vzprhuta plašen ptič in izgine v sencih goščavja. Nekje plane izpod grma divji zajec; samo zadnji dve nogi in repek sem videl, drugega nič.

Se enkrat naredi peščena pot ovinek, nato na se goščavje odpre in pred na-

ma se vije mirna, temna reka z lenobno udobnostjo site kače, ki se ji nikamor ne mudi.

Joško ploskne z dlanmi.

"Dreja, Dreja — ali si ti tukaj?" — vzklikne veselo in hiti navzdol k reki.

"Dreja, Dreja, saj si res ti!" — zavrigne še enkrat.

Tudi jaz pohitim navzdol za Joškom. Tik obrežja se ziblje na vodi čoln in v njem stoji črnolaseček, lovec na trnk ribe.

"Moj bratranec Dreja", mi predstavi Joško črnolasega dečka; in potem dečku mene: "Moj prijatelj — Anton baron, ki ima sto kron."

Dreja se zasmeja:

"Ojej, zdaj bomo pa sami bogataši skupaj. Jaz imam ravno tri ficke v žepu. In ti, Joško?"

Joško si prebrska vse žepe.

"Samo dva fikka, Dreja."

"Uh, to smo bogataši!" — kaže Dreja svoje snežnobele zobe med smehom. In obrnjen proti meni, nadaljuje: "Moj ribolov je zdaj končan. Deset rib sem ujel danes na trnk; vrhutega pa še dva majhna človečka — hi-hi-hi — pa brez zamere, moja slavna gospoda! Kar pre-

govornik je bil ljubljanski klerikalni odvetnik dr. Vladislav Pegan, ki je v svojem krščanskem usmiljenju izjavil, da je Brencu zaslužila smrt. To je bilo v časih, ko so klerikalci peli pesem "Srbe na vrbe", ko so predstavitelji "katoliške" misli v Sloveniji Sušteršič, Lampe, Pegan, Gosar itd. hujskali neuke množice na bratomorno vojno in slavili največje tirane Slovanov — Habsburge. Ta madež ne bo nikoli opran, tembolj, ker ga je zagrešila stranka, ki pravi, da se opira na Kristovo ljubezen in miroljubje.

— Katoliška duhovščina na Češko-slovaškem, o katere zahtevah smo nedavno poročali, je sklenila, da vključ vsem obsojencem in grožnjam vztraja pri svoji "Jednoti" in se ne mara vključiti pred nasprotniki reformističnega gibanja. Duhovščina stoji na stališču, da je obljubila sinovsko pokorščino, nikakor pa ne suženjsko; da ima pravico živeti, delati in boriti se po svojem najglobljem prepričanju, ker gre za stvari, ki so v Kristusovi cerkvi že obstojale in ki so po sv. pismu upravičene ter niso nikaka novotarija. Ona hoče ostati katoliška in za to spoštuje sv. Očeta, ne dopušča pa, da bi se iz papštva napravilo božanstvo. Sklepi, ki so jih izročili v Rim potujočemu škofu Stojanu, so bili sprejeti enoglasno od 1315 v "Jednoti" čl. duhovčenstva včlanjenih duhovnikov. Od katoliške cerkve se je ločilo samo 80 članov, ki so osnovali posebno cerkev. Beležimo to vest, ker naši klerikalni listi radi namigujejo o "nemoralnosti" češke duhovščine. Nemoralen je namreč vsakdo, kdor si drzne le nekoliko misliti z lastno glavo. Vprašamo samo: kakšna je morala biti morala v katoliških bogoslovnicah, da je vzgojenih toliko "nemoralnih" duhovnikov?

— Tuji mornarji na Angleškem. Anglija je dovolila mornarjem prej sovražnih narodov, da se smejo za časa bivanja ladij v luki izkrcati, kar je bilo dosedaj zabranjeno.

— Ustavljen list. Zapadnoogrski list "Die Pester Zeitung" je z včerajšnjim dnem prenehal izhajati.

— Zgodnja zima. Na severnem Moravskem so imeli zadnje dni silno mrzla jutra. Temperatura je iznašala 5 stopinj pod ničlo. Vsled zgodnje zime zelo trpi pridelek krompirja.

— Velikodušen dar. Neznani darovalec je zapustil ustanovo 100.000 dolarjev za iznajdbo leka zoper raka.

— Stavka berlinskih natakarkjev traja dalje. Posestniki nameravajo gostilne in hotele zapreti. Med stavkajočimi in nastavljenimi, ki so voljni še nadalje vršiti svojo službo, je prišlo do resnih izgrediv. Ker bo dozdnevno stavka še dolgo trpela, se nameravajo ustanoviti javne kuhinje, da se omogoči oskrba onim, ki so navezani na gostilniško hrano.

— Prevalje. Stanovanjski škandal. Stanovanjski urad v Prevaljah, kojega predsednik je okrajni glavar gospod Kaki, je nakazal učitelju gospodu Koršiju, bivšemu okr. šolskemu nadzorniku kovcu, nahajajočemu se zdaj v Prestanovanju obstoječe iz ene sobe njo, dasi ima imenovani družino podinjstvo; ravno ista oblast pa je drugim strankam, ki so brez vsake samske, razmeroma udobna stanovanja. Tako imajo vsi uradniki okrajnega glavarstva več ali manj udobna stanovanja, medtem ko se morajo nekateri gospodje iz sodnije že leto dni porivati po gostilnah. — Pač prijetna zavest zdaj ob obletnici koroškega plebiscita! — Stanovanje, ki se je nakazalo gospodu Koršiju, je pri vsej sosesčini znano radi stenične nadloge. Stanovanjska oblast si pač misli: Če se gosp. K. sam ne spomni, naj ga spominjajo stene med spanjem, da narodno delo, ki ga je skozi leta vršil na Koroškem, vendar ni bilo zastoj in da je našlo plačilo. Pa še trdijo nekateri ljudje, posebno taki, ki znajo uživati življenje, da zabavljanje in kritiziranje slehernega pozitivnega dela več nese, kakor narodno delo. Stanovanjski urad v Prevaljah naj zdaj razsodi, kdo ima prav.

— Iz Ljutomer. Za občinskega tajnika v Ljutomeru je nastavljen g. L. Humer iz Jesenic. Stem je zopet eno

mesto očiščeno. Ostalo pa je še vedno par mest neočiščenih, kakor v hranilnici, pri notarju in drugod; upamo pa, da bodo tudi tam kmalu pometli.

— Orkan v Kanadi. V Kanadi je divjale dni strašen orkan. V Antarin in Quebecu je razkril mnogo hiš in potrgal telefonske in brzojavne zveze. Mnogo oseb je bilo ranjenih.

— Razsvetljava železniških vagonov. Ravnateljstvo državnih železnic je na tozadevno vlogo trgovske zbornice izjavilo, da dobe v najkrajšem času vse garniture brzovlakov in osebnih vlakov potrebno razsvetljavo na vseh progah.

— Pri Okrajni posojilnici v Ormožu so podpisali 7 odstotno drž. invest. posojilo: Petovar Lovro, Ivanjkovec K 20.000, Josko Rajh, Moja K 20.000, Major Mirko Rajh, Kastav K 20.000, Bralno in izobraževalno društvo Svetinje K 1.200, Dr. Fran Strelec, notar Ormož K 8.000, Okrajna posojilnica Ormož K 400.000, Rado Polak, trgovec, Ormož K 2.000, Ivan Veselič, trgovec, Ormož K 4.000, Dr. Anton Zizek, zdravnik, Ormož K 10.000, Poplatnik Franc, učitelj, Sv. Tomaž K 800, Pavla Omulec, pos., Ormož K 10.000, Anton Potočnik, sodnik Ormož K 2.000, Ivan Vidmajer, višji oficijal, Ormož K 1.200, Rosina Adolf, učitelj, Ormož K 1.200, Grivec Janko, ravnatelj, Ormož K 1.200, Grivec Jožica, učiteljica, Ormož K 400, Mestna občina Ormož K 20.000 in Josip Rajšp, nadučitelj, Ormož K 400.

— Dijška samopomoč. Češko dijaštvo v Pragi, ki tvori celo armado revnih mladih ljudi, si skuša z raznimi sredstvi ublažiti trdo borbo za obstoj. Dijaki in dijakinje sami zidajo dijaška stanovanja, vozijo opeko itd., povrh tega si iščejo privatni zaslužek večkrat na prav originalni način. Tako so v nedeljo otvorili v praški Lucerni lepo kavarno, ki jo oskrbujejo izključno dijaki in dijakinje in katere dobiček gre za dijaške fondne. V kavarni prodajajo dijakinje sladkor, pecivo, točijo čaj in kavo. Dijakinkonzervatoristi tvorijo kavarniški kvartet. Tako se v teh težkih časih, ko peščica ljudi razsipuje milijone, vzdržuje in šola mladina, narodna bodočnost.

— Ukinjenje medicinske fakultete v Ljubljani. Iz Beograda poročajo, da je proračun ministrstva prosvete znatno skrčen. Črtane so velike postavke za srednje šole. Nekatero srednje šole bodo celo ukinjene, posebno one v Crni gori. Zato je bila tudi medicinska fakulteta v Ljubljani, kakor tudi ona v Beogradu. To zatvoritev zahteva finančni položaj države.

— "Gospodski zvon" se zopet oglašja. Njegov tužen, srce pretresujoč glas naznanja obletnico nesrečnega plebiscita na Koroškem, Dne 10. oktobra 1920 je na zvijačen in nasilen način prešel narod pod tuji jarem. Ta velepomembni dan naj se slovesno obhaja po vsej širni kraljevini SHS. Vsa kulturna in narodno čuteča društva naj prirejajo žalne manifestacije z dnevu primernimi govori, deklamacijami, dramatičnimi prireditvami, petjem, živimi slikami, z razobešenjem črnih zastav in darovi za uboge koroške begunce. Trdno upamo in se zanesljivo zanašamo, da se tudi naši čitatelji odzovejo temu pozivu, da se tako ohrani iskra, ki bo pozneje vzplamtela v osvoboditev našega Korotana. Koroška je in mora biti naša!

— Statistični podatki o prebivalstvu Jugoslavije. Državni statistični urad je te dni objavil skupne statistične podatke, ki so se dobili povodom zadnjega ljudskega štetja. Uverjeni, da bodo ti podatki zanimali slehernega našega čitatelja, jih objavljamo v kratkem izvlečku. Kraljevina SHS šteje 11.590.792 prebivalcev, od teh 5.914.245 žensk in 5.676.547 moških. V Srbiji in Macedoniji je 2.020.457 moških, 2.136.683 žensk, skupaj 4.157.140. V Crni gori 86.596 moških, 86.364 žensk, skupaj 172.960. V Bosni in Hercegovini 962.677 moških, 923.866 žensk, skupaj 1.886.543. V Dalmaciji 149.925 moških, 151.421 žensk, skupaj 301.346. Na Hrvatskem in v Slavoniji 1.262.609 moških, 1.329.521 žensk, skupaj 2.592.130. V Medžimurju 47.968 moških, 48.977 žensk, skupaj 96.945. Otok Krk ima 9.831 moških in 11.088 žensk, skupaj 20.919. V Sloveniji 603.645 moških, 552.819 žensk, skupaj 1.156.464. V Banatu 234.868 moških in 245.961 žensk, skupaj 480.829. V Bački

407.970 moških, 427.825 žensk, skupaj 835.795. Stetje ni bilo izvršeno v izpraznjenem delu Dalmacije, dočim iz Vel. Bečkereke, Bele cerkve, Sabea in iz nekaterih občin v Crni gori manjkajo podatki. Ker imajo kraji, o katerih podatki še manjkajo, najmanj 400.000 prebivalcev, ima naša država skupno 12 milijonov prebivalcev.

Ne pozabimo Koroške!

Jugoslovenci! 10. oktober se bliža. Nemške oblasti na Koroškem se pripravljajo na vse kriplje, da proslave ta dan svojo goljufivo zmago.

Leto dni je minulo, odkar nam je z zvijačo in nasiljem bil iztrgan eden izmed najlepših kosov naše slovenske zemlje.

Ze leto dni trpe in vzdihujejo naši rojaki onstran Pece, še vedno z globoko vero v srcu, da bo njihovemu zasramovanju enkrat konec.

Zdelo se je včasih, kot da bi nam notranja politična borba zatemnila pogled tja nazaj preko Karavank.

10. oktober naj nam vzbudi in pozivi zavest, da je koroška gruda naša gruda, da je koroška slovenska kri naša kri.

Da tudi mi dostojno proslavimo ta dan, je sklenil odbor mariborskih Korošcev, da pod okriljem Jugoslovenske Maticice priredi na dan pred plebiscitno obletnico to je 9. oktobra veliko žalno manifestacijo.

Ker pa je za ta dan napovedana že draginjska manifestacija, se je morala koroška manifestacija preložit na nedeljo dne 16. oktobra. Dolžnost vseh društev, ki so delovala na Koroškem, kakor tudi vsakega posameznika je, da ob tej priliki pokaže, da še ni prebolel velike narodne rane, ki nam jo vsekaj 10. oktobra 1920. Udeležimo se vsi te narodne manifestacije v znak ogorčenega protesta proti vsem krivicam, ki se gode našim rojakom na Koroškem, v znak protesta proti vsakdanji kršitvi sentžermenske mirovne pogodbe.

Jugoslovenci na dan!

Oklic poselske zveze.

Dolgo je od tega, ko je zadnjič stopila organizacija služkinj pred javnost z zahtevo, za povišanje plače. Vsled tega se je sklenilo na enketi, ki se je vršila v soboto, 24. septembra t. l., izdati zahteve v obliki oklica. Zastopane so bile zastopnice vseh mest Slovenije. Korak, ki ga je napravila organizacija, ima tudi namen enotne ureditve plač služkinj. Sklep enquete, ki ga je sprejel tudi občni zbor v nedeljo dne 25. septembra soglasno, se glasi:

"Ker so danes plače služkinj tako različne, poleg tega tudi malenkostne, je treba enotnosti. Vsled tega so določili minimalna plača, ki naj znaša poleg hrane in stanovanja: 1. Kuharica, ki opravlja obenem tudi druga gospodinjstva in hišna dela, 550 K mesečno. 2. Kuharica, katera nima nobenega drugega dela, 500 K mesečno. 3. Sobarica 400 K mesečno. 4. Navadna služkinja 350 K mesečno. 5. Pestunja 300 K mesečno. 6. Navedena tarifa velja za čas od 1. oktobra do 31. decembra 1921. — S 1. januarjem 1922 se bo določila nova tarifa. S tem bo izključeno izrabljanje ene ali druge strani. Da pa danes tarifa, ki smo jo tu navedli, ni preširana, mora vsakdo priznati. Organizacija služkinj se je reorganizirala in se kot taka bo in mora držati sklepov občnega zbora in enquete."

Strokovna organizacija služkinj pozivlje vse služkinje-nečlanice, da se čimpreje včlanijo in skupaj s članicami gredo v borbo. Vsak slučaj kršitve poselskega reda naj se nemudoma naznani organizaciji, ako hočemo, da se bo poselski red izvrševal.

Pozivljemo vse članice, da se do sledno ravnaajo po sklepu občnega zbora ter po zgoraj navedeni tarifi. Članica, ki bi se ne ravnala po tem, bi bila izključena iz organizacije in podvržena bojkotu. Ravnotako je podvržena bojkotu gospodinja oziroma gospodar, kateri bi silil posla k temu nasprotujoči pogodbi. "Strokovna zveza služkinj" je spremenila na občnem zboru ime in se sedaj imenuje "Poselska zveza". Prostorji so: Ljubljana, Stari trg 2. l. nadstropje.

Mariborske vesti.

Maribor, 6. oktobra.

m V mariborskem stanovanjskem uradu so se prošli teden začele seje komisije. Komisija ima vsak teden trikrat sejo in obstoji iz predsednika ter dveh prisednikov, ki se za vsako sejo posebej izrečata, oziroma sporazumno določita. Urad je dobil iz Ljubljane tudi novega pisarniškega vodjo, ki ima urediti zanemarljeno notranje poslovanje. Pride pa baje še več novega pisarniškega osebja. Ze pri prvih sejah se je dognalo, da je v Mariboru pravzaprav že nebroj sanovanj na razpolago, treba bo samo končno vsa stanovanja »objektivno« preiskati in izgnati razne bogate nemške dame in druge bogataše, ki se sprehajajo po salonih, medtem, ko naše uradništvo nima strehe. Baje je stanovanjska komisija sklenila izvesti to akcijo potom policije takoj in energično. Stojim zopet na obzorju »nove metle«, ki bo imele, če ne drugace, vsaj ta uspeh, da bo imela gotova vrsta mariborskih advokatov vsaj kaj zaslužka.

m Stanovanjski urad v Mariboru. Pred nedavnim se je ustanovila v Mariboru kot velekapitalistično podjetje nemška stavbinska družba pod okriljem falske elektrarne (seve v podobi »nacionalizacije«). Človek bi mislil, da bo vsaj ta stavbinska družba, ki družni same velemlionarje, začela v Mariboru zidati, in če ne drugega, vsaj za svoje poslovne prostore in uradništvo — nemške inženirje. Pa ne; tudi ta družba se je vsedla v rodbinsko stanovanje na Aleksandrovi cesti, stanovanjski urad zaseže, stavbinska družba napravi rekurz in sedi še danes v tem rodbinskem stanovanju. Ob sebi umljivo je seveda, da imajo tudi vsi njeni uslužbeneci stanovanja in ji ne pride niti na misel, da bi sama kaj gradila.

m Izlet na Pohorje priredi v soboto 8. t. m. Mariborska podružnica SPD. Odhod ob 15. uri od Dravskega mosta. Krasen vžitek nudijo gozdovi v jesenskih barvah, čist razgled razveseljuje planinca na vrhu. Zato se vabijo vsi ljubitelji narave in planinskega veselja k obilni udeležbi. Prenočišča v Mariborski koči so zagotovljena v zadostnem številu.

m Smrt radi veselja. Včeraj smo poročali, da se je zgrudil na Aleksandrovi cesti delavec N. Kalan. Kakor doznavamo, je bil Kalan zasebni uradnik. Stiri mesec je bil brez službe. Včeraj pa je dobil obvestilo, da mu je podeljena služba uradnika na stanovanjskem uradu, katero bi moral danes nastopiti, a od veselja, da je dobil zopet službo, ga je zadela kap.

m "Stražo" izveščamo na njen pozivkus denunciacije, da smo prejeli vest o zasegi njene pondeljkeve številke in o povodu za prepoved iz drugega vira, kakor ga — kar je pač značilno za maščevalno pojmovanje njenih ljudi — ona osumlja. Tudi vesti, ki jih je lancirala v zadnjem času glede prestopa gotovih marib. višjih drž. funkcionarjev v "radikalno" stranko so po naših informacijah izrodek prebujne fantazije njenih izvestiteljev. Povsod sami strahovi! Bo-li toliko poštena, da priobči popravke?

m Gospe in gospodje, ki sodelujejo pri sportni veselici Korotan in Maribor naj se sigurno udeležijo zadnje odborove seje, ki se vrši v petek, dne 7. oktobra 1921 v kapelici Grajske kleti.

Veselični odbor.

Kino.

Mestno kino. Ker je spored "Ok solnčnem vzhodu" zelo dolg, se občinstvo opozarja, da se predstave pričnejo točno ob pol 19. in pol 21. uri zvečer.

Predstave za dobrodelne namene v l. mariborskem bioskopu. Gospa Lina dr. Gustinova, znana po svojem dobrodelnem delovanju, je sklenila, kot posestnica l. mariborskega bioskopa, prirediti v soboto, dne 8., nedeljo, dne 9. in ponedeljek, dne 10. oktobra t. l. štiri predstave v mariborskem bioskopu v prid Prostovoljnemu požarni brambi in rešilnemu oddelku. Uprizoril se bo vlezanin, film "Gospodarica sveta" s spremljevanjem godbe. Ker gre ves čisti dobiček teh predstav v plemenite humanitarne namene, se priporoča, da občinstvo obilno poseča te predstave.

Veselični davek.

(Dalje.)

(Veselični davek po tar. post. 99/a taks. zak. z dne 27. junija 1921, Služb. Novine kr. SHS št. 152, Uradni list za Slovenijo kos 100 št. 259.)

C.

Vstopnina brez vstopnic.

V tem primeru voditi mora prireditelj poseben seznam oseb, ki so plačale vstopnino kakor tudi znesek, ki je vplačan po posamezni osebi. Ta seznam mora prireditelj zabave podpisati in takoj drugi dan izročiti davčnemu uradu, ki pobere veselični davek od celotnega zneska vplačane vstopnine, če ga ni o priliki kontrole že pobral državni organ.

D.

Prostovoljni prispevki

so podvrženi taksi od skupnega vplačanega zneska, ne glede na to ali se plačuje prostovoljni prispevek samostojno ali poleg vstopnine pri blagajni sami ali pred prirediteljo. Prireditelj mora v svrhu kontrole voditi natančen seznam kakor pod C, istega podpisati in takoj drugi dan po prireditvi izročiti davčnemu uradu v svrhu plačila takse. Seznamek pred prireditvijo danih prispevkov je priložiti seznamu pri blagajni vplačanih prispevkov. Če se pri kakšni prireditvi poleg določene vstopnine (brez vstopnice) plačuje še prostovoljne prispevke.

Kjer se pa izdajajo vstopnice, morajo se dati iste brezpogojno žigosati.

E.

Prost vstop

Pri prostem vstopu k prireditvam, kjer se ljudje zbirajo radi petja, glasbe, plesa itd. v prostorih in lokalih, kjer se prodajajo pijače in jedila, se pobira povprečna taksa, katero proračuni davčni urad ali finančna kontrola, oziraje se pri tem, na: 1. Velikost lokala, 2. šte-

vilo sedežev, 3. vrsta in trajanje zabave, 4. domnevano število obiskovalcev in druge okoliščine. Na podlagi teh podatkov ugotovi se sorazmerno z vstopnino, ki je v dotičnem kraju pri enakih okoliščinah običajna, izenačena takse. Primer: Za nočni koncert v kavarni v Mariboru pri prostem vstopu oziraj se je na primer na to, da ima ista 4 prostore, vsaki po 40 sedežev, skupno 160 sedežev. Ker se domneva pri srednjem obisku, da bo izmenoma na en večer obiskovalo ta koncert 160 oseb in je v Mariboru običajna vstopnina za takovrstne koncerte recimo 6 K, znaša zenačboma ugotovljena vstopninska vrednost 160 krat 6 je 960 K, taksa 202 je 182.

(Dalje prih.)

Ernest Eckstein:

Afrodita.

Roman. Prevod: Rušan.

(Dalje.)

Arhont se je ozrl okoli sebe. Na vsaki strani propileona je stalo šest do osem njegovih ljudi na straži, oboroženih s kopji in bleščajočimi ščiti. Haridima je kuhala jeza in malo je manjkalo, da ni zaklical svojim ljudem, naj z orožjem razženijo zbrano ljudstvo. To bi bil vsekakor konec njegove vlade, pa bodisi, da bi ga bili njegovi ljudje ubogali ali ne. Bilo pa je tudi popolnoma nemogoče, da bi ta peševica ljudi razgnala in obvladala celo množico.

Haridim se je tega dobro zavedal, ker se obvladal; poskušal je svoje cilje doseči s prijaznostjo.

»Prijetelji in meščani!« je rekel ter prekrizal roke. »Čuden se mi prepričam, da ste na napačni poti: krivo ste poučeni o tem, kar se je zgodilo v svetlišču Afrodite. Meni je mnogo na tem, da moj Milet spozna natančno celo zadevo. Jutri ob tem času vam bo objavil s tega mesta glasnik. Kako se je vse zgodilo; potem boste uvideli, da je vse

bila le nepremišljena sala in da se Kipida ni nikakor zaklela.

Ljudstvo je postalo vsled teh besed zelo vznemirjeno, a naskrat je utihnilo, kakor začarani. Niti enega glasu ni bilo slišati. Kaj je bilo? Na vratih se je prikazala Kipida sama, ki je stopila pred arhonta in povsila roke.

»Oprostite oče!« je rekla jokaje. »Ne narod, ampak njegov vladar je napačno poučen. Kar se govori v Miletu je gola resnica.

Svečano sem prisegla: »Akontij iz Melase bo moj izvoljenec!« je nadaljevala Kipida. »Nikar se torej temu ne protivi. Ne jezi se, oče; položi roko svoje Kipide v roko ljubljene Akontija ter s tem pokaži, da spoštuješ boginjo in njene preroke!

Haridim ni mogel izgovoriti niti besedice; gledal je vznemirjeno in nezaupno okrog sebe, a Kipida je stopila h Akontiju.

»Evo, vzemi me!« mu je rekla smeje. Množica je začela navdušeno pozdravljati. Akontij je prijel svojo izvoljenko za roko, a Kipida sicer vsa srečna, se je bojazljivo ozrla na svojega očeta.

»Ne, nikdar!« je kričnil Haridim, kakor da se je ravno kar zbudil. »Primate ga, ljudje! Prokletnež, ki si mi zapeljal mojo hčerko! Vrzite ga v ječo! Naprej! Zakaj se obotavljate!

Bilo je že prepozno. Ko je ljudstvo zapazilo, da greti Akontiju nevarnost, je začelo na ves glas groziti. Vse pretnje Konona, ki je stal deslej bolj v ozadju, so ostale brezuspesne. Niti eden izmed oboroženih ljudi se ni ganil.

»Mir, Milečani!« je zdajci zaklical močan glas. »Častiti Olor hoče govoriti!«

»Častiti glavar mesta!« je začel rade di plemič. »V imenu tega vznemirjenega naroda, ki želi le tvoj in svoj dobrobit, kakor tudi v svojem imenu te zaklinjam: ne upiraj se volji boginje! Ti poznaš svet in veš, kako sodijo ljudje. Ne mislijo vsi meščani tako, kakor jaz in moji navzoči prijatelji. Sov-

ražniki samo čakajo ugodnega trenutka, da prevržejo sveti red. Gorje potem mestu in njegovim vladarjem, ki ga zastopajo, ker bi s tem, da se prelo-mili besedo, zakrivili nesrečo in božjo kazen. Glej, gospodar: če tudi bi se bila Kipida v resnici ne zaklela, — a ona sama priznava, da se je. — vendar bi moral ti, kot moder sodnik izpolniti dano besedo, ker ves Milet v to veruje. Oni, ki zavzemajo častna mesta, ne smejo in ne morejo tako postopati, kakor najzadnji meščan. Čast in dostojanstvo nalagata tudi dolžnosti, omajujeta svobodo onemu, ki ju nosi ter ga silita, da se odpove sebičnosti. Da je res, kar govorim in da je to volja celokupnega naroda, to naj ti dokazuje odobravanje zbrane množice s klicem: Živel Akontij, Haridimov zeli!«

Skripaje z zobmi je odšel Konon v dvorec. Haridim se tega ni nadejal. Odločna volja naroda ga je popolnoma preplašila. Najbolj pa ga je vznemirila nepokorščina njegovih oboroženih ljudi. Do skrajnosti razburjen sam ni vedel, kaj mu je storiti. Želja za vladno mu je bila vedla, kakor njegov aristokratski in rodbinski ponos.

»Podaj Akontiju roko!« je zaklical zopet oni močan glas. »Narod te hoče in tukaj zapoveduje oni!«

In glej! Haridim, vladar arhont, največji in najmočnejši plemič med plemiči, je povsila glavo. Z omahajočim korakom je stopil h Akontiju — in z zmagoslavnim nasmevom je gledal blede Olor prizor, ki si ga niti v sanjah ni upal pričakovati. — Akontij, kipar iz Melase, je drl lep Kipido za roko, a desnico je podal njenemu očetu. Pred celim narodom je bil srejet v družbi, no, kateri se niso smeli blizati niti prvi najslavnejši plemiči v Miletu.

Zjutraj drugega dne je prišel mes-trni svet sejo, katere je trajala dva dni.

Glavni urednik: Radoj Rehner.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

VOZNI RED

Južna železnica v kraljevini Srbiji, Hrvatski in Sloveniji.

Veljaven od 1. junija 1921.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.—Trst.

Os. 41/43	Os. 85/45	Meš. 801	Brzvl. 3	Brzvl. 7/507	47	Os. 31/49		Os. 42	Meš. 802	Brzvl. 508/8	Brzvl. 4	Os. 44/32	Os. 51/41	Os. 50/36
5:30	10:15	12:49	13:58	14:14	16:50	22:10	Maribor gl. kol. ×	9:59	14:05	14:27	14:45	16:56	22:17	4:44
6:02	10:47	13:43			17:22	22:42	Pragerako ×	9:25	13:02	22:42		16:22	21:43	4:08
7:30	12:12	16:17	15:12	15:28	18:51	0:10	Celje ×	7:58	10:45	13:09	13:27	14:55	20:17	2:43
8:13	12:55	17:16			19:34	0:53	Zidanmost ×	7:09	9:40			14:08	19:27	1:43
10:41	14:55	20:30	17:01		21:40	3:03	Ljubljana gl. kol. ×	5:18	6:40		11:35	12:06	17:35	23:55
			21:55			12:23	Trst ×					5:00		15:20
11:13	23:40			18:01			Zagreb juž. kol. ×			10:30			16:13	

Maribor gl. kol.—Graz—Wien.

Os.	Os.	Brz.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Brz.	Os.	Os.	Os.	Os.
70a	72	4	44/32	74	50/36	71	35/45	3	73	31/49	77	77
6:30	12:41	15:16	19:00	19:15	8:00	7:35	8:40	13:35	14:06	19:32	20:52	20:52
6:53	13:04	15:43	19:31	19:38	8:31	7:13	8:08	13:11	13:43	19:00	20:29	20:29
10:17	17:15	16:40	22:19	11:17	11:17	5:37	12:21	16:32	16:32	16:32	16:32	16:32
21:45	6:45	21:45	6:45	19:40	19:40	21:45	7:35	8:05	8:05	8:05	8:05	8:05

Maribor gl. kol.—Prevalje—Celovec.

Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.
41/45	43/43	415	415	415	415	412	42/44	42/44	42/44	42/44	42/44	42/44
5:00	15:00	19:48	19:48	19:48	19:48	7:37	12:25	20:45	20:45	20:45	20:45	20:45
5:10	15:08	19:56	19:56	19:56	19:56	7:29	12:17	20:37	20:37	20:37	20:37	20:37
6:53	16:44	21:38	21:38	21:38	21:38	6:01	10:50	19:10	19:10	19:10	19:10	19:10
7:56	17:23	22:16	22:16	22:16	22:16	5:31	10:04	18:05	18:05	18:05	18:05	18:05
11:07	20:59	22:16	22:16	22:16	22:16	6:23	14:15	14:15	14:15	14:15	14:15	14:15

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.	Os.
221	223	225	225	225	225	223	224	226	226	226	226	226
9:00	16:00	20:50	20:50	20:50	20:50	7:13	11:06	17:39	17:39	17:39	17:39	17:39
9:36	16:36	21:26	21:26	21:26	21:26	6:40	10:27	17:00	17:00	17:00	17:00	17:00
10:17	17:15	22:19	22:19	22:19	22:19	5:28	9:44	16:14	16:14	16:14	16:14	16:14
11:40	18:32	23:37	23:37	23:37	23:37	4:00	8:18	14:47	14:47	14:47	14:47	14:47
12:53	19:35	23:37	23:37	23:37	23:37	7:00	13:20	19:20	19:20	19:20	19:20	19:20

Zidanimost—Zagreb.

Os.	Brzvl.	Os.	Os.	Brzvl.	Brzvl.	Os.	Os.	Brzvl.	Os.	Brzvl.	Os.	Os.
413	7:47	8:29	14:20	17:25	19:50	8:32	9:57	12:01	18:52	22:51	0:30	0:30
6:16	10:40	16:18	16:18	22:02	22:02	6:21	9:57	12:01	16:46	22:51	22:51	22:51
6:46	9:34	11:13	16:45	18:01	19:12	5:50	8:06	9:35	10:30	21:05	21:05	21:05

Mala oznanila.

Šivilja Primorka sprejme delo na dom. Cene zmerno nizke. P. Šlegl, Koroska c. 50. 1533

Tražim lekcije iz serb. hrvatskog jezika i bi dajala tako francuske alimnemačke. Sernec, učiteljica, Vrbanova ulica 62. 1570

Vsaki večer 1568

koncert

poznane godbe

Hata-Pata

„Narodni kavarni“

Nahrbtniki

za planine v raznih velikostih iz jadranske oziroma gumiranega platna, gurte za roč. kovi za želuzije, mreže za konje, žoge za nogomet, gonilni jermenji itd. pri

iv. Kravos, Maribor
Aleksandrova c. 13.
1055 5-5

Ne pozabi naročnine!

Jajca iz hladilnice

prodaja vsak dan na Glavnem trgu okrajno društvo 1560

Matheis, Suppanz & Co.
Komad po K 2.80

Štev. 44.664.

Dražba lova.

Lovska pravica krajevne občine Kremberg se da potom javno dražbe do 30. junija 1922 v zakup.

Ta dražba se vrši na uradni dan pri Sv. Lenartu, dne 13. oktobra 1921 ob 11. uri predpoldne.

Okrajno glavarstvo v Mariboru, dne 3. oktobra 1921.

Okrajni glavar dr. Lajšić s. r.

Dražba lova.

Lovska pravica krajevne občine Lokavci se da potom javno dražbe do 30. junija 1922 v zakup.

Ta dražba se vrši na uradni dan pri Sv. Lenartu v Slonjci, dne 10. oktobra 1921, ob 11. uri predpoldne.

Okrajno glavarstvo v Mariboru, dne 3. oktobra 1921.

Okrajni glavar dr. Lajšić s. r.